

Nacht van de Vleermuis

Vrijdag 24 augustus om 20.00 uur. In het laatste weekend van augustus wordt jaarlijks de Europese Nacht van de Vleermuis georganiseerd. Er zijn overal activiteiten zoals vleermuisexcursies met batdetector voor volwassenen en kinderen. Organisatie Het Drentse Landschap in samenwerking met IVN-Hoogeveen en gegeven door vleermuiskenner Jan Mager. Graag aanmelden. Contact: hoo-geveenivn@gmail.com. Geen kosten. Locatie: Kerk Oud Avereest, Oud Avereest 5, Balkbrug.

Het Drentse Landschap

Excursie door het Reestdal

Zondag 19 augustus om 14.00 uur. Een excursie door een verrassend en mooi deel van het Reestdal. Een aanrader voor wie dit gebied nog niet kent. Bruggetje van Bartje, Spookmeer, Takkenhoogte, Wildenberg en buurtschap Den Westerhuis. Neem een verrekijker mee. Start: Parkeerplaats kerk, Oud Avereest 5, Balkbrug.

Speuren naar waterdiertjes

Woensdag 22 augustus om 13.00

Natuurleven rond voormalige heideven

► Ijsbaan Nieuw Balinge biedt voor elk wat wils

NIEUW BALINGE - Waarom gaat een natuurliefhebber in de zomer naar de ijsbaan van Nieuw Balinge. Omdat het zo'n prachtige plek is. Het is een voormalige heideven aan de rand van het Mantingerveld.

Hero Moorlag

Ik ga er een paar keer per jaar bij zonnig en warm weer heen om bijzondere soorten libellen en vlinders te zien: metaalganslibel in juni, tangpanserjuffer in augustus en misschien een zonnende parelmoervlinder. De aanwezigheid van deze bijzonderheden hangt wel af van het beheer. Is er veel gekapt en gemaaid, dan heb je pech. Niet in de laatste plaats ga ik naar deze ijsbaan, in de zomer een visvijver, om de broeihopen van ringslangen bijlangs te gaan. Je moet heel voorzichtig en geruisloos lopen, want ringslangen reageren op elke beweging en trilling. Soms ligt een adder te zonnen in de noordelijke wal. Hij komt rond drie uur uit het achterliggende heidegebied. De ijsbaan ligt in de luwte van bomen en struiken. Wordt de wal te warm, dan trekken adders zich terug.

In tegenstelling tot 2016 en 2017 is 2018 een heel goed libellenjaar. Op de oostoever bij het gebouw van de ijsvermijning slopen eind mei massaal viervlekken uit. De viervlek is een algemene libellensoort. De situatie op dat moment is heel mooi. Gele lis en moeraswederik kleuren de oevers geel. Langs de stengels van gele lis zijn de larven van viervlekken uit het water gekropen. Op de rugzijde breken ze open en de libel sluipst uit. Dat duurt ruim een half uur. Je snapt niet dat zo'n groot dier in de relatief kleine larve heeft gezeten.

Zonnende ringslang in de noordwal van de ijsbaan van Nieuw Balinge.

Hero Moorlag ©

De libel is geel, moet zijn vleugels nog oppompen met libellenbloed en langdurig in de zon uitharden. De gouden en bruine kleur komt pas daarna en de libel vliegt weg om op insecten te gaan jagen. Tijdens het maken van macrofoto's van het uitsluipen van een viervlek zie ik een ringslang zwemmen in het water. Hij jaagt op kikkers. Wat kan een ringslang goed zwemmen, met de camera bijna niet te volgen. Alleen de kop met de halve gele nekkring steekt boven het water uit. Het dier heeft mij door, zweet naar de begroeiing van de wal terug en verstopt zich. Hoe ik ook zoek, de ringslang laat zich niet meer zien. Mijn aandacht wordt getrokken door een patrouillerende metaalganslibel. Ik doe een poging, maar het is schier

onmogelijk deze onrustige libel in de vlucht op de foto te krijgen. Hij blijft maar vliegen.

Stammenpad

Tegen twaalf uur staat de zon op de noordwal. Hier liggen in de houtsingel enkele broeihopen voor ringslangen, opgebouwd van takken en riet. In de zonnige wal zijn prachtige plekjes met pijpenstro en struikheide, geliefd bij slangen en hagedissen om te zonnen. Halvervege het smalle pad is de oever zo laag, dat er water staat. Hier heeft men het pad begaanbaar gemaakt door berkenstammen dwars op de looprichting te leggen. Nou opletten en heel voorzichtig lopen. Bingo! Er liggen twee ringslangen te zonnen en verderop een levendbarende ha-

gedis. Ik schat de lengte van de slangen op ruim een meter en zoek in het gras de kop met de gele nekkring. De schubben onder het oog zijn ook gelig en de buikschubben bijna wit. De hele bovenkant van de ringslang is zwart. Afstand houden, inzoomen op macrostand en snel enkele foto's maken. De slang begint zijn gespleten tong uit te steken en beweegt. Dan, in een flits, verdwijnt hij in de achterliggende begroeiing. De levendbarende hagedis laat zich langduriger fotograferen. Op het stammenpad en de lissen in het water zitten drie soorten libellen te zonnen: gewone oeverlibel, lantaarntje en grote roodoogjuffer. Natuurleven in voorjaar en zomer rond de mooiste ijsbaan van Drenthe.

Vliegend hert een zeldzame verschijning in Nederland

Het vliegend hert is een van de grootste keversoorten in Europa en komt in veel Europese landen voor. Vorig jaar hadden wij het geluk om bij ons tuinhuisje in de Pyreneeën, waar wij op vakantie waren, op de laatste avond het mannetje enkele uren te kunnen gadeslaan. Toch al een bijzondere avond, omdat ook de hop zich die avond liet zien.

Het vliegend hert komt in Nederland in Noord-Twente, op de Veluwe, in het Rijk van Nijmegen en Zuid-Limburg voor. De aantallen zijn binnen ons land laag en waarschijnlijk nog steeds afnemend. Het vliegend hert is de grootste keversoort binnen Nederland.

Het mannetje draagt een 'gewei' of iets wat daarop lijkt en kan tot circa 9 centimeter groot worden. De grootte van de kever hangt mede af van het voedselaanbod voor de larve. Hoe beter voedsel des te groter de kever. De ontwikkeling van de larve is afhankelijk van door schimmels aangetast rottend eikenhout. Hij leeft in oud aftake-

Mannetje vliegend hert kruipend op de boomstam.

Albert Kerssies ©

lend eikenhout of in oude eikenstobben. Het vrouwtje legt de eieren aan de wortelaanlopen van de eik nabij dit rottende hout, waarna de larve leeft van het door schimmels aangetast rottend eikenhout. De larven leven 4 tot 8 jaar 'ondergronds' en verpoppen dan. Door hun langjarig onder-

grondse verblijf zijn ze kwetsbaar. Vooral wilde zwijnen wroeten naar de larve en eten ze op. Op de Veluwe nabij Vierhouten heb ik dat gewroet meerdere malen gezien.

Gewei

De naam van het vliegend hert is te danken aan de enorme kaken

van de mannetjes. Deze kaken zijn vertakt aan het eind en lijken op een gewei van een edelhert. Het vrouwtje is kleiner en heeft geen gewei. Het mannetje kan niet best vliegen. Door de grote kaken vliegt het mannetje wat schoksgewijs en weinig elegant. Ze leven als kever veelal van sapstromen uit een boomstam, of van andere zoetstoffen. In de loop van de avondschemering worden ze actief en kun je ze zien vliegen op zoek naar een vrouwtje. De kaken spelen naar alle waarschijnlijkheid een rol bij de vrouwtjes als imponeergedrag. Onderling tussen de mannetjes is dat zeker zo.

Terug naar de zomerse avond in de Pyreneeën. Het vliegend hert ontdekte ik aan de voet van de boom rond half zeven. Een paar uur later kwam hij in beweging en liep langzaam tegen de stam omhoog, metertje voor metertje. Uiteindelijk ging hij op een tak zijwaarts en rond half tien vloog hij weg. Een boeiende laatste avond.

Albert Kerssies